

Előfizetési árak:
Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hollósy és Vajda nyomdája.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények, előfizetési pénzek
is küldendők.

SZENTESI LAP

POLITIKAI ÉS VEGETES TARTALMU KÖZLÖNY

Hirdetések Árát
valamint nyiteltéri közleménye-
ket kiadóhivatalunk méret sze-
rintől ócsón számít.

Egyes példányok kaphatók:
nyomdánkban, Stark N. és Un-
termüller E. könyvk-ben szá-
monként 5 krért.
Kéziratok visszatartanak.

Megjelenik hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Felelős szerkesztő és lapfajdos:
S I M A F E R E N C Z.

Lapunk megrendelhető:
a kiadóhivatalban és lapkihordóink
általán, kik az előfizetési pénzeket is felvehetik.

Sima Ferencz napja.

Szentés város népe mint mindig, úgy most is a társadalom minden rétegének hozzájárulásával, — mely honfias érzéssel ünnepelte meg márczius Idusát.

De úgy hozta a végzet, hogy Sima Ferencz városunk országgyűlési képviselője, ki az utóbbi időkben állandóan Budapesten tartotta lakását, a márcziusi dicső nap emlékének ünneplésére nem mint vendég jött haza, választó közönsége körébe, hanem haza jött egész családjával állandó lakásra.

Sima megkérte párthiveit, hogy melőzzenek minden fogadtatást, minden tünnetést, hogy csendben, zajtalanul jöhessen vissza azon város népe közé, melynek érdekében jó és rossz viszonyok között különböző ítéletek mellett bár de városa iránti rajongó szeretettel, küzdött és harczolt huszonöt éven át.

A közönség azonban, mely Sima iránti meleg ragaszkodásában változatlan és törhetlen; márczius Idusának ünnepét Sima ünnepévé is kívánta tenni.

Hasztalan volt a kívánság, hogy csendben, zajtalanul vonulhasson be, Szentés városnak hivatalos körétől eltekintve kilencz tízed része ott várta Simát és családját a vasút állomásnál. És az állomástól bevezető keramit úton végig két oldalon sűrű tömeget képezve egészen be a piac térig.

Sima Ferenczet ezen kívánsága ellenére spontán rendezett tüntető, arányaira nézve szinte leirhatlan fogadtatás nemcsak meg lepte, de rendkívül meg is hatotta.

Az állomásnál három szónok adott kifejezést az ünnepelel képviselő és családja fogadtatása alakalmából a nép által érzett örömeiknek.

Gálffy Sándor, Kátai Pál János és Varga Bénémin voltak a város közönsége érzelmének tolmácsolói.

Sima képviselőnek a Szentési Laphoz való viszonya gátol bennünket abban, hogy e soha nem látott népragaszkodást úgy írjuk le, amint ez megtörtént.

Fukarak és szárazok leszünk, de egyet ki kell emelnünk, hogy Szentés város népe ragaszkodásának és lelkesültégének még oly a példátlan jelét nem adta, mint amilyet ezúttal láttunk.

A szemekben lelkesültég, öröm és köny; — az arcokon boldogság s egy rég táplált vágy megtestesülése volt látható.

Sima Ferencz, ki tud beszélni a parlament harczaiba; hideg nyugalommal néz szemébe minden támadásnak; s nyomban készen van éles válaszával minden közbeszólásra, — most nem tudott beszélni.

Köszönöm — úgy mond, — a szeretetnek ezen példátlan megnyilatkozását s a hálát, mely e pillanatban lekötöi lelkemet a

kötelesség örökségeként hagyom gyermekeimre.

Azután megindult a menet a városba befelé.

Már az izraelita templomnál volt a közönség eleje s még a pályaudvarnál mindig hullámozott a tömeg.

Lelkes volt a fogadtatás. Miért akarnánk leírni? Elég annyit mondanunk, hogy hasztalan minden hajsza, minden zaklatás, minden rozszakarati, minden s az melylyel Simát bekeverni igyekeznek ellenfelei. Szentés város népe szeretetének ledönthetetlen várásával veszi körül ezt az embert.

Ha méltatlan üldözés és támadások miatt sok keserűséget kellett neki kiállania, arra az egyre büszke lehet, hogy Szentés város népének szeretete sziklaként áll őrt minden baja és gondja fölött.

Huszonöt évi közszereplés után így őrizni meg egy embernek polgártársai törhetetlen ragaszkodását: szinte példátlan a történelemben.

Azzal zárhatjuk sorainkat, hogy Sima Ferencz haza jött, hogy a márcziusi nagy nap dicső emlékét ünnepelel választói körében s most Szentés város népe ezen ember iránti ragaszkodásában és lelkesültégében adott soha nem látott kifejezést az eszmék és az elvek diadalának.

És ebből a példátlan ragaszkodásból Sima Ferencz is le vonhat magára nézve egy konzekvenciát, és ez az, hogy nem áll, melyszerint a népszerűt ingadozó mint a nád; szilárd ez, mint a szikla; csak szilárdak legyenek azok az emberek is és törhetlenek, akik a nép szeretetre való támaszkodással választanak maguknak életpályát.

Csak nem kell megesalni a népet; cserben hagyni ennek politikai lelkiismeretét; ki kell tartani és meg kell állani mellette minden viszonyok között: a nép hű marad, szeretetében állandóan nő; ragaszkodása; lelkesültége mindinkább fokozott.

Tehát nem nád a nép mely ingadozik, hanem szikla, melyre nyugodtan és biztosan támaszkodhatik az, aki a népét nem csalja meg soha!

A szabadság ünnepe után.

Mikor fölhasadt a keleti égboltozat ivén a rózsaszínű hajnal — most márczius tizenötödikén — egy országot látott maga előtt, az öröm mámorában, ünnepelel ülni, boldogan. És amikor az évezredeket, évmilliókat letűnni látott régi naptűz újra fölgyuladt márczius legszebb hajnalán, s beragyogta a vén Európát — soha ki nem alvó fényével — az idén egy egész nemzet sietett üdvözölni oly, hálás oly lelkes örömmel, amelyhez hasonlót nem talált évezredeket

meghaladó pályáján, sem itthon, sem sehoh az emberlakta földön!

Mert a szabadságot nem tudja egyetlen nép sem jobban, forróbban szeretni, mint a magyar. S ez évben a szabadság születési napján annak halottaiból való fel-támadását is ünnepelte.

A francia nép megünnepli a Bastille lerombolásának évfordulóját; de évről-évre mindinkább elhalványuló fényvel, már jó-fó-mán csak nemzeti mulatságot rendez e nagy nap emlékére — mert lelke a dicsőségért eped.

A german népek diadalmas csatáik emlékeit: évezredek története alatt egyetlen egy korszak szerencsejátékának emlékeit, ünneplik. Talán azért hogy elfeledtessek magukkal szánalmas multjokat, folytonos kudarczaikat — a legújabb kor sikerei által; amelyet inkább ellenfeleik könnyelműségének köszönhetnek — mint saját érdemüknek.

Az olasz népek magokra veszik nagy őseik bitor öltönyeit és nemzeti ünnepelel ülvén, megkoszorúzzák nagy költőik, művészeik, megőseik szobrát — önmaguk dicsősítésére.

Egyedül a magyar fajban ég az eszmék iránt való, az őstermészet által beléje oltott, az a rajongó szeretet, amely önmagáért szereti a szabadságot, mely önzetlenül áldoz gyermeki hódolatból a szabadság istenének. Ime: lássátok, hogy e rajongó szabadságszeretet évről-évre fokozódó érzületté fejlődött már a nemzet minden rétegében. Ez a tény főséges bizonyosságot tesz a Napisten előtt oda főt, a felől, hogy e nemzet szívében az őstermészet ereje tisztasága és fogékonyága lakik. Hiába akarták korrumpálni, még nemesebbé vált ősi erénye.

Es a sokat tapasztalt, és a sokat látottat, s talán gondolkodó és érző világ-kolozsus, — ez a szent ősi tűzfény, amelyben eleink a Napistent nézték, imádták; — a világverő hunok utódait még itt találja a vén Európa csatasíkjain. Aranyos sugaraival ébresztgette őket, szeretettel köszönté. Ünnepelel zászlóikra, koszorúikra jó-ságosan hinté rá azt a meleg fényzőnt, amelylyel egykor bearanyozta a világtörténet legszebb lapjait. Mikor beírták oda neveiket, és feljegyezték alkotásaikat.

Nem fegyvereik hódításairól beszélék. Ki lenne oly botor az emberöléseket dicsőíteni?

A magyar géniusz sokkal hatalmasabban nyilatkozik a szellemi alkotások küzdterén, amelyeknek lapjairól a szkytha géniusz napnál fényesebb tűze ragyog ránk, annyi évezred sötét szellemi homályán áttörve, s a görög-sémi kultúrát túlszárnyalva.

Vagy nem érezzük-e a magyar géniusz forró tűzét, alkotó szellemének világot hódító erejét, a kúsa-szittyák nem-

zetségéből született Buddha filozófiai moráljából.

Évezredek alatt hova-tovább mindjobban áthatja e bölcsészeti morál az egész emberiséget, az ő és új világ összes nemzeteit. S ámulva látjuk, hogy Európa legnagyobb bölcséi, tudósai imádatserű rajongással kezdik a görög-sémi morál-filozófiából kiábrándulva, az „örök-emberi” kultuszát követni, az örök-igazságoknak azon az ösvényen, amelyet a szitty-faj géniusza három évezred óta megismert és a világ népeinek önzetlenül hirdet. Fajunk szellemi erejének ez a hódítás a legszebb diadala.

Vagy nem érezzük-e a magyar géniusz hódító erejét abban a világtörténeli tényben megnyilatkozni: hogy itt, Európa közepén, tengelyében, ahol nem bírta megállani helyét semmiféle hatalom, annyira ki voltak téve az örökös surlódásoknak, s hamar eloptaktak: itt olyan állami intézményeket birtokolt a magyar géniusza létesíteni, vasnál erősebb alkotmányával, sziklafalanknál hatalmasabb törvényeivel; hogy ezekkel körülszárkoltván országát, dacolt egy ezredév gyors rohanású, pusztító förgégyével. A tengelynek egy darabkája sem roncsolódott el, nem törték össze csontjainkat. De sőt a tengely két világhatalom malomkövei közé kerülvén mindig, egykor a kereszt és félhold, ma a germán és szláv harcztér közébe kerülvén — nemcsak hogy nem birták szétmorzsolni csontjainkat; hanem fogunk az európai békének, a modern világpolitikának főtényezője s az európai államok szövetségének pedig éppen ércnél keményebb, gyémántnál tisztább alapköve lett. Tisztán politikai érettsége, bölcsessége által, polgárainak lovagias jelleme által.

A magyar nemzet legkiválóbb típusát

A „SZENTESI LAP” TÁRCZÁJA.

Mese két szép leányról.

Szép két lánya van a kapitánynak,
a kapitánynak...

Régi magyar nóta. Nem is igen ismerik már az országban mindenütt. Van még olyan hely, ahol emlékeznek rá, de már-már egészen elfeledik.

Van a Királyhágón túl egy kis község, ahol minden gyerek azt dudolja, azt dalolja. Ott nem feledik el. Száll apáról fiúra, az öregek megúnják, a fiatalok felveszik; de elfeledni nem tudja senkise. Sőt vasárnaponként, ha egy kis jó kedve kerekedik a legényeknek, még a cigány is ezt húzza.

Mintha belenőtt volna már a Szurtos Marc hegedtjébe, olyan szépen hangzik ki belőle:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

Nem kell soká magyarázni Szurtosnak, elég ha valamelyik legény elkiáltja magát:

— Húzd el Marcsi a Grébecsi kapitány lányainak a nótáját.

Az öreg cigány húzza, mintha csak mindig azt tanulta volna:

„Az egyik szőke, a másik barna...”

Szőke Fercsi a legmulatóbb legény ebben a faluban. Ha az hozzá fog mulatni, annak nem igen szokott hamar vége lenni. Két nap is elmulat ezen az egy nótán. Nem bánja, ha a vályogverő cigány húzza is neki, csak valami szép keservéssel tudja elmulatolni.

Nem is csoda, ha olyan nagyon a szívőig hat ez a nóta, mert a nagyapja ennek a nótának

képviseli az a rendkívül finom érzésű, értelmessége által poetikus kedélyű és romantikus, tiszta erkölcsi által önérzetes szentesi polgárság. Ez a jó nép csupa szív, csupa temperamentum s e tekintetben egészen elűt, a többi hidegen és önző számító magyar tyupustul, amelyek már korcs fajtát képviselnek, nem pedig azt az előkelő fajt, a legtisztább magyar fajt, mely csupa szív, csupa temperamentum, csupa idealizmus, poezis és finomság.

Valóban, azóta látom beigazolva azt a régi tapasztalatot — hogy a magyar faj nemes faj — amióta alkalmam volt látni, hogyan nyilatkozik meg a szentesi magyar nép tiszta lelke.

Láttam én sok hazafias ünnepet az országban és külföldön. A játék és az indulatok jellemzik a népeket — mondják a lélekbuvárok. S én csodálkozom örömmel szemléltem a nép mulatságát órákon át anélkül hogy egyetlen sértőt, illetlen, vagy durva szót, megjegyzést hallottam volna: ami hihetetlen lenne a főrangú bálok krónikájában, az ország fővárosában és más vidéken.

A magyar faj tehát nemes erkölcsiében egy megbecsülhetetlen kincset bír, amit talán nem is méltányolt önmagában.

Ime, mutatja a nemzeti örömnépén is megnyilatkozó idealizmus lelke nemesességét...

Amikor tehát a frank nép a dicsőséget, a szlávok a nemzeti nagyságot, a germán népek a hatalmat ünneplik, és ezeknek oltárainál tömjéneznek: jól esett látnunk, hogy a magyar nemzet, szíve egész lelkesedésével a szabadság Istenéhez küldte imáját s ennek oltáránál gyujtott áldozati tüzet. Ennek magasan lobogó fénye, lángoszlópa vezet a boldogság ígéretföldjére.

És ha most örömdünek megültek. Adjunk hát

a hangja mellett ment a börtönbe, ahonnan nem is szabadult ki soha. Ott halt meg 10 esztendő után s még mikor eltemették is, akkor is azt húzta a cigány, hogy:

„Két szép lánya van a kapitánynak,
a kapitánynak...”

Szomorú historia biz ez nagyon. Nem is nagyon dicsekszik vele a faluban senki, de azért ha egy pohár bor mellett megkérdezi az ember tőlük, szívesen elmondják az idegennek.

Én mindössze csak kétszer voltam ebben a faluban; mind a kétszer elmondta Szőke András a Szőke Fercsi édes apja.

Nem tévesztette el sehol. És valahányszor elmondta, mindig utána tette:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

Szőke Anti híres legény volt a faluban.

Nemcsak azért, mert nem volt a faluban két legény se, aki különb lett volna nála. De mert bizony ha valamikor kedve kerekedett, nem mulatott addig a faluban más, csak ő, s mikor ő azt mondta, hogy: húzd rá cigány, most nekem muzsikálsz, — akkor bizony jaj volt a cigánynak, ha máshova mert tekinteni, mint az ő lába alá, mert bizony ilyenkor nem értette a tréfát. Sokszor megesett, hogy a cigány kezéből kivette a hegedűt és a hátán verte széjjel. Jómulat volt, de nem volt jó ember. Mert amit megszokott legény korában, azt nem hagyta el, mikor már megnősült se. Akkor is ivott, dorbézolt, néha egész héten át. Nem törődött a feleségével, sem a gyermekével. Sokszor egész héten nem is látta családját.

A szép, fiatal asszony mindig egyedül volt. Egyedül...

az Égnek — hogy Magyarország nem egy párté már többet, hanem a magyar nemzeté lett.

Örvendezünk és hálálkodjunk. Emeljük fel szívünket az égboltozaton fénylő örök szeretet tűzéhez, amely őseink lépteit ide vezette: hazát alkotni nekünk... Magyarország immár szabad ország lehet idővel: mert törvényei és intézményei nincsenek többé alávetve semmiféle hatalomnak.

Dr. Hollósy István.

Március 15. megünneplése.

Városunk közönsége imponzánsan s e nagynaphoz méltóan ünnepelte meg a magyar szabadság hajnalhasadását — március 15-ikét.

Nemcsak a nép, de a város is ünnepi díszet öltött. A középfületeken, a vármegye-házán, a városházán, a bírósági épületen, iskolákon, mindkét templom tornyán ott lengett a magyar nemzeti trikolor és a magán házakon is. Az üzletek ajtajain, kirakataiban ott volt a nemzet három színe. Maga a nép pedig szent áhitattal keblében vonult az isten házába, hálát adni, hogy a szabadság, testvériség, egyenlőség eszméi valóra váltak — az ige testté lőn. A közönség zöme az I-s és II-ik 48-as népkörök előtt tömörült és innen vonulnak zenező mellett a

Református templomba.

Itt felzendült a nemzet szent szolozsmája: „Isten áldd meg a magyart!...” Az éneklet után nt. Gerőcz Lajos lépett a szószékre, ahonnan elmondta azt az imát, amely minden igaz magyar szívből visszhangra talált.

Szándékunkban volt ezt a fohászt szószóló közölni, de ebben meg lettünk akadályozva lapunk szűk terjedelme miatt.

Istenítisztelet után az egész tömeg a rom. cath. templomba vonult, hogy részt vegyen a

Legalább mindig azon panaszkodott, hogy megöli magát unalmában. És mégis, egyszer; mikor Szőke Tóni — a Fercsi nagyapja — éjféltáján hazá ment; nem volt az asszony egyedül, hanem még más valaki is volt otthon. Gombos Józsi volt az asszonynál.

Másnap pedig a faluban két koporsóval több volt a temetőben. Gombos Józsi és a Szőke Tóni feleségét eltemették.

Ezért volt Szőke Tóni örökös rabságra elítélve.

Mikor a börtönbe kísérték a zsandárok; a falu végéig kísérte a cigány messziről és azt hegedülte:

„Két szép lánya volt a kapitánynak,
a kapitánynak...”

És mikor a börtönben meghalt, hazavitték eltemetni a falujába s mikor a kocsi odaért a koporsóval a Grébecsiék háza elébe, akkor is azt muzsikálta egész a temetőig:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

Ezt a nótát nem feledik el soha a legények, lányok. A Grébecsi lányok mindig eszébe jutnak az embereknek, mikor ezt hallják.

Szőke Fercsi is tudja, mert ő meg a „másik”-nak az esetét nem felejt.

Grébecsi kapitánynak két lánya volt. Az egyik az ő nagyanyja volt, a másik meg lánykorában halt meg. Akkor temették el azt is, mikor az esküvőjének kellett volna lenni. A vőlegénye ölte meg, mert csalfa volt.

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő jaj de csalfa...”

Kalamáris.

szentmisén, melyen Dr. Ulár István apátplébános celebrált.

Mise után a több ezer főnyire megszapordott közönség kivonult a városi emlékközpontjára, ahol Dr. Lakos Imre polgármester tartotta meg emlék-beszédét. Leirhatlan hatást tett ez és Körtvélyesi Sándor városi képviselő indítványára kimondatott, hogy szöröl-szóra jegyzőkönyvbe vétetik.

Innen zeneszó mellett vonult az óriási néptömeg a piacra, hol Dr. Adam Endre tartott hazafias beszédet.

Delre járt az idő, midőn a beszédnek vége lett. Utoljára még Kátai Pál János figyelmeztette a közönséget, hogy délután 4 órakor Sima Ferenc országgyűlési képviselő családjával együtt Szentese érkezik és felhívta, hogy ünnepélyes fogadtatás végett vonuljanak ki a vasúti állomáshoz.

Társas-vaschorák.

Este az I-50 48-as népkör a Tabák David tyúkpiazz-téri vendéglője helyiségében társas-vaschorát rendezett, a melyen több mint 300 férfi és nő volt jelen. — Meg kell vallani, hogy Tabák vendéglős kitett magáért, mert nemcsak kitűnő paprikást tált fel, de bora is olyan volt, amely ellen senki nem panaszkodhatott.

Vacsora végzetével az első pohárköszöntőt Kátai Pál János mondta Sima Ferencre. Majd pedig Sima Ferenc mondott egy alkalmi beszédet, hosszasan változta e nagy nap jelentőségét. Majd áttért a mostani időkre és kimutatta, hogy mennyi sokban különbözik a Széll Kálmán kormánya a Tisza-féle alkotmányellenes kormánytól. Sima után Varga József, majd ismét Sima beszélt. — Ezután pedig közkívánatra Dr. Hollósy István szólalt fel, aki Sima Ferenc meghívására jött el Budapestről. Hollósy megjelenésekor élénk éljenzéssel üdvözölték. Beszéde, mely mély gondolatokkal volt telve, kiválóan tetszett és csak fokozta a lelkesültséget, amely beszéde végzetével meg-megújuló éljenzésben jutott kifejezésre.

Ennek végzetével tánczraperdült a fatalság és a legelkesebb hangulatban ez virradatig tartott. — Sima is csaknem végét várta a táncznak. Midőn környezetével eltávozott, a jelenvoltak több ízben megéljenztek.

A II-ik 48-as népkör is bankettel ülte meg márciusi üdsát. Dr. Adam Endre korolnők tartott egy köztetszést keltő felolvasást. Vacsora után itt is táncz volt és reggelig tartott a legvidámabb hangulatban.

Lapunk tudósítója alkalmat vett magának, hogy a komolyan számba vehető társas egyletek bankettjét is megtekintse. Az 5 előadás folytán irhatjuk hogy mindenütt jól megfordult a legvidámabb hangulatban találta az ünneplő közönséget.

Az iparos ifjak társasvaschoráján, mely a színházi teremben tartatott meg, körülbelül 180 egyén volt jelen. Itt Rácz Zsigmond elnök és Varga Ferenc körjegyző tartottak hazafias beszédeket. Ennek végzetével tánczra perdült a fatalság és ez tartott egészen addig, míg csak meg nem viradt.

Az újonnan alakult kereskedő egyesület társas-vaschoráján mintegy 40 férfi és nő volt jelen. Beszédet mondott Dr. Polacsek Albert, Stark Nándor. Stark Ferenc pedig felolvasást tartott a mely mindenkinek megnyerte tetszését. Strasser Sándor pedig felolvasta a legutóbbi számunkban Juhász Sándor tollából közölt remek alkalmi költeményt.

Az önálló iparosok bankettjén, a mely az ipartestület helyiségében volt körülbelül 160 személy volt jelen, vegyesen férfiak és nők. Beszédet mondott Simon Eduard elnök továbbá Bajkai Bálint és Tegla Imre. A díktiókat is táncz követte és ez sem végződött előbb, a míg a napnak első sugara az égen meg nem jelent.

Igy ünneplést Szentese város hazafias közönsége és megfogadta szentül, hogy ezt a napot, a melyen az ország alkotmánya és függetlensége megszületett, soha elfeledni nem fogja és a késő unokáknak is meghagyja, hogy erről mindig megemlékezzen és ünnepet üljön ezen a napon.

Városi közterhek és közjövödelmek.

I.

Ezelőtt két évvel egy igénytelen munka jelent meg a magyar köznyelvben.

Az egyes adók korszerű reformjával foglalkozott, abban az irányban amint azt a francia, német és főleg angol képviselőházban évek óta sürgetik.

Az igénytelen mű szerzője magyar ember lévén — itthon alig részesült több figyelemben, mint a közhasznú dolgokkal történni szokott. Elővették, és azt felelték rá — először csinálja meg a külföld és aztán majd „azt” utánozzuk, — de mi nem megyünk elől a kezdeményezéssel, a jó példával. Majd ha mások külföldön megcsinálják akkor fogunk hozzá.

Es szerencsés véletlenül történt-e, vagy nem, mert a könyv megjelenésekor hosszabb ideig tárgyaltam több külföldi zsurnalisztával e tárgyban: a francia képviselőház miniszterelnöke az adó-reformra vonatkozó három javaslat egyikét a fődadó eltörlésének módozatát, mint megvalósítandó programot tűzte kormányzati céljául. Az egész francia nemzet lelkesedéssel üdvözölte hatalmas tervét — míg a Dreyfus-ügy közbejött megakadályozta műveit és a derék Melinet miniszterelnök igénytelen volt a kormányról távozni.

Rákövetkezéskor néhány hónap múlva azonban a magyar képviselőházban is felvetették azt az eszmét. Horánszky Nándor képviselő tavaly egy nagy szabású beszéddel ajánlotta a magyar kormányk is, miszerint a magyar föld ingatlan jelzőleg terheinek konverzióját — természetes dolog hogy felelőteikéig — az állam eszközölje olcsó pénzzel s így a magyar földről minden adót lehetne és a gazdákat olcsó kölcsönrel láthatná el, — holott most a kamatokat idegen magánbankok viszik ki külföldre és még az állam is sújtja a birtokost az adóval.

De mily egészen más fogadtatásban részesült itthon ez az eszme a magyar képviselőházban, a földmivelő állam képviselői részéről — mint a gazdag iparos állam parlamentjében, Franciaországban. Ott az egész nemzet tapsolt hozzá. Itt felkelt Tisza István gróf, és egy gúnyos kirohamban nekironított annak a magyar képviselőnek aki elég vakmerő volt megháborgatni a gazdag bankok és külföldi bankok üzleti érdekét, s őket elűzni évi 30—40 millió forint nyereségtől a nyomorult magyar gazdákat, akik köszönjék meg hogy élnek a jó bécsi bankok kegyelméből.

Ezzel a kérdés el volt döntve — egyelőre a magyar képviselőházban. Egyelőre — mondom — mert úgy látom a jelekből: hogy Horánszky és Széll Kálmán e rendkívül üdvös tervet lassan lassan meg akarják valósítani. Meg is fogják tenni, ha látják, miszerint a magyar gazdák sürgetik, óhajtják.

Erdemes volna erről gondolkozni, tisztelt polgártársaim. És talán nem ártana, ha ezt a kérdést a gazdák megfontolnák, megvitánák. Mert rendkívül nagyjelentőségű dologról van benne szó. Arról, hogy a magyar föld — a külföldi bankok karmai közül megmentessék a magyar állam számára: aki azt ellássa olcsó pénzzel a föld népe javára s felszabadítsa minden adóterhetől a magyar földet, amely, mint jó édes anya tartja, táplálja ezt a nemzetet.

Azt hiszem én, hogy az igazság előbb-utóbb érvényesül. Tehát az igaz elveket megvalósítja az idő.

Bizonyítja ezt ama művemben elősorolt több javaslat is — amelynek igazságáról lelkem mélyéből meg vagyok győződve.

Mert ha legnagyobb furfanggal sem lehet elvitatni, miszerint barbar eljárás, égbekiáltó igazságtalanság az, hogy nálunk az állam minden terhet első sorban erre az elhagyott édes anyára, a magyar földre rója: épp úgy az is tagadhatlan igazság, hogy a szegény magyar községek polgárságát, a haza legmunkásabb fiait, az édes anyaföld legjóságosabb gyermekeit még nagyobb súlylyal nyomják a neveléses módon kieszelt és tartathatlan községi terhek a községi pótdadók.

Ezek gyökeres orvoslása és megszüntetése ellen évek óta agítalok, részint tényleg beterveztetett javaslataimmal, részint az említett művemben rendszerbe foglalt a programmal — s bár az egész hatalmi érdekesopoztazt, főleg azok, akiknek ez által fejedelmi jövödelmeiktől meg kellett volna válniok, minden módot felhasználtak, hogy javaslataim és eszméim meg ne valósuljanak — napról-napra terjednek. Epp úgy, mint a magyar bérleti rendszer fog terjedni a nagy állami uradalmakon, ezer és ezer család javára az eddigi monopoliomok helyett, valamint örömmel látom, hogy az állami szállítások eddigi rendszerével is szakítani kéri a kormányt és hatóságokat, oly értelemben, mint azt már idézett művemben és hírlapi úton évek óta szorgalmazom — hogy éppen a munkások is hasznukat lássák a szállításnak, ne pedig az egyedüli vállalkozó, aki lenyomja a munka díját.

De leginkább az az örvendetes tény győzött meg a közterhek igazságos megszüntetésük, reformjának szükségességéről: miszerint a községi pótdadók normális lefokozásáról és a városok vagyonának emeléséről előadott nézetem mind sürdűben lesznek felvetve, megvitatva és napról-napra terjedvén — végre megvalósulhat az a nagy igazság: miszerint a városok önkormányzata fenntartható pótdadók nélkül is, a polgárok megterhelése nélkül is. Hisz Velence, Róma önkormányzatával fenyesen be lett igazolva, miszerint a tisztakerül önkormányzat, az önzérket kipusztító önkormányzat nem remél nagy-ságra emelheti a közvagyon, s nem közteher, de emeltyje lehet a könnyű megelhetésnek, boldogulásnak.

Hogy eme felfogással nem állók egyedül mutatják azok a törekvések, amelyekkel Arad város közigazgatásának javítása, a közvagyon emelése érdekében indított egy kicsiny, de lelkes csoport. — Eddig még sikertelenül, mert az aradi panamisták érdekükre erősebb volt, mint azok hatalma, akik a város javát tartották szemük előtt.

Helyi és vegyes hírek.

— **A gazdák mozgalma.** A múlt évben a Csongrádmezei Gazdasági Egyesület kebelében mozgalom indult meg, hogy az aratási munkálatok megkezdése előtt a gazdák állapítsák meg a munkásoknak adandó rész-összeg minimumát. Ha nem is mindenben vált be ez az intézkedés; arra minden esetre alkalmas volt, hogy nem fordultak elő annyi sürdűdások, mint ezt a múlt évben készülő aratási sztrájkra való tekintettel: szinte várni lehetett. Ez az eredmény felbuzdította a gazdákat s most az egyesület újra felvetette azt az eszmét, hogy ez évben is tájékoztatni fogja a munkásokat, hogy mennyiben lesz megállapítva a rész-minimum arra az esetre, ha rossz termés vagy más elemi csapás nem biztosítaná nekik a munkájuk után őket megillető tisztességes munkabért. — A gyűlés ideje még nincsem megállapítva.

— **Főispáni vizsgálat.** Jólátunk beteljesedett, mert a tegnapi napon a városnál Dr. Vadnay Andor főispán közigazgatási vizsgálatot tartott. Eddig csak is a polgármesteri, a főszámvevői hivatal és a különböző pénztárakat vizsgálta meg és a tapasztalt renddel — mint tudjuk — teljesen meg van elégedve. — Hozzá fogott a rendőrkapitányság vizsgálatához is, azonban ezzel még eddig nem végezhetett. A vizsgálatnál segédkezett Dr. Cicatricis Lajos főjegyző, Dr. Lakos Imre polgármester, Albertényi Antal megyei fő-, Hódi Pál alszámvevő, Tasnády Imre aljegyző, Győri Ferenc városi főszámvevő.

— **Nyilvános kórház.** Tudvalevőleg a város elhatározta — s ezen határozata a vármegye is megerősítette, — hogy a városi kórházat nyilvános jelleggel alakítja át. A várost ezen elhatározásánál az a cél vezette, hogy ha a kórház nyilvános jelleggel megkapja, nem fog elveszni annyi behajthatatlan apóliás költség mint eddig, mert akkor ezeket az állam fogja fedezni. Így aztán a kórház fenntartása kevesebb áldozatot igényel. Mint most értesülünk, a helyigminiszter úgy a szentesi mint a csongrádi kórházakat felruházta a nyilvános jelleggel.

— **Az apaállatok megvizsgálása.** f. hó 22-én lesz a külső vásártéren levő czédulaháznál, mely körülményre figyelmeztetjük a jószág tartó gazdaközönséget.

— **A helybeli Kossuth-kör** sem akart elmaradni a március 15-iki ünnepelemben. Megültek azt hozzájuk méltóan, és úgy a mint azt Bánfalvi Lajos elnök szabta. — Ettől egy-makulányira sem tértek el. — Bánfalvi Lajos tartott felolvasást a 48-as honvédekről, a mikor különösebben idős Temesváry Antal honvéd úr harcias tetteiről is megemlékezett. — Beszéde végén annak a lelke mélyéből eredő meggyőződésének adott kifejezést, hogy az öreg Temesváry soha sem volt 48-as honvéd. A felolvasás mindenkinek tetszett és azt maga Temesváry is helyeslő fejbontatással hallgatta végig. Ez után táviratilag üdvözölték a Tiszákat és Gajarit és egyben azt is tudatták velök, hogy még mindig vannak készenlétben eladó házreszvények.

— **Gaz támadás.** Szerdán este 8 órakor bárom nő haladt egymás mellett az idős Vecseri János kigyó-útczái háza mellett. Egyszerre csak egy férfi a hátuk mögé lopódzott és a középső

zetségéből született Buddha filozófiai moráljából.

Évezredek alatt hova-tovább mindjobban áthatja e bölcsészeti morál az egész emberiséget, az ő és új világ összes nemzeteit. S ámulva látjuk, hogy Európa legnagyobb bölcséi, tudósai imádatszerű rajongással kezdik a görög-sémi morál-filozófiából kiábrándulva, az »örök-emberi« kultuszát követni, az örök-igazságoknak azon az ösvényen, amelyet a szittya-faj géniusza három évezred óta megismert és a világ népeinek önzetlenül hirdet. Fajunk szellemi erejének ez a hódítás a legszebb diadala.

Vagy nem érezzük-e a magyar géniusz hódító erejét abban a világtörténeli tényben megnyilatkozni: hogy itt, Európa közepén, tengelyében, ahol nem bírta megállani helyét semmiféle hatalom, annyira ki voltak téve az örökös surlódásoknak, s hamar elkoptak: itt olyan állami intézményeket bírt fajunk géniusza létesíteni, vasnál erősebb alkotmányával, sziklafalaknál hatalmasabb törvényeivel; hogy ezekkel körülszerezvén országát, dacolt egy ezredév gyors rohanású, pusztító förtetegével. A tengelynek egy darabkája sem roncsolódott el, nem törték össze csontjainkat. De sőt a tengely két világhatalom malomkövei közé kerülvén mindig, egykor a kereszt és félhold, ma a germán és szláv harcztér közepébe kerülvén — nemcsak hogy nem bírták szétmorzsolni csontjainkat; hanem fogunk az európai békének, a modern világpolitikának főtenyezője s az európai államok szövetségének pedig éppen ércnél keményebb, gyémántnál tisztább alapköve lett. Tiszán politikai érettsége, bölcsessége által, polgárainak lovagias jellege által.

A magyar nemzet legkiválóbb típusát

A „SZENTESI LAP” TÁRCZÁJA.

Mese két szép leányról.

Szép két lánya van a kapitánynak,
a kapitánynak...

Régi magyar nóta. Nem is igen ismerik már az országban mindenütt. Van még olyan hely, a hol emlékeznek rá, de már-már egészen elfeledik.

Van a Királyhágón túl egy kis község, a hol minden gyerek azt dudolja, azt dalaolja. Ott nem feledik el. Száll apáról fiúra, az öregek megújnak, a fiatalok felveszik; de elfeledni nem tudja senkise. Sőt vasárnaponként, ha egy kis jó kedve kerekedik a legényeknek, még a cigány is azt húzza.

Mintha belenőtt volna már a Szurtos Marc hegedűjébe, olyan szépen hangzik ki belőle:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

Nem kell soká magyarázni Szurtosnak, elég ha valamelyik legény elkiáltja magát:

— Húzd el Marcsi a Grébeesi kapitány lányainak a nótáját.

Az öreg cigány húzza, mintha csak mindig azt tanulta volna:

„Az egyik szőke, a másik barna...”

Szőke Fercsi a legmulatóssabb legény ebben a faluban. Ha az hozzá fog mulatni, annak nem igen szokott hamar vége lenni. Két nap is elmulat ezen az egy nótán. Nem bánja, ha a vágyogó cigány húzza is neki, csak valami szép keservéne tudja elmuksizálni.

Nem is csoda, ha olyan nagyon a szívéig hat ez a nóta, mert a nagyapja ennek a nótának

képviseli az a rendkívül finom érzésű, értelmessége által reoetikuss kedélyű és romantikus, tiszta erkölcsi által önérzetes szentesi polgárság. Ez a jó nép csupa szív, csupa temperamentum s e tekintetben egészen elűt, a többi hidegen és önzőn számító magyar typustul, amelyek már korcs fajtát képviselnek, nem pedig azt az előkelő fajt, a legtisztább magyar fajt, mely csupa szív, csupa temperamentum, csupa idealizmus, poezis és finomság.

Valóban, azóta látom beigazolvva azt a régi tapasztalatot — hogy a magyar faj nemes faj — amióta alkalmas volt látni, hogyan nyilatkozik meg a szentesi magyar nép tiszta lelke.

Láttam én sok hazafias ünnepet az országban és külföldön. A játék és az indulatok jellemzik a népeket — mondják a lélekbuvarok. S én csodálkozó örömmel szemléltem a nép mulatságát órákon át anélkül hogy egyetlen sértő, illetlen, vagy durva szót, megjegyzést hallottam volna: ami hihetetlen lenne a főrangú bálok krónikájában, az ország fővárosában és más vidéken.

A magyar faj tehát nemes erkölcsiében egy megbecsülhetetlen kincsel bír, amit talán nem is méltányolt önmagában.

Ime, mutatja a nemzeti örömnépén is megnyilatkozó idealizmus lelke nemesességét...

Amikor tehát a frank nép a dicsőséget, a szlávok a nemzeti nagyságot, a germán népek a hatalmat ünneplik, és ezeknek oltárainál tömjeneznek: jól esett látnunk, hogy a magyar nemzet, szíve egész lelkesedésével a szabadság Istenéhez küldte imáját s ennek oltáránál gyujtott áldozati tüzet. Ennek magasan lobogó fénye, lángoszlopa vezet a boldogság ígretföldjére.

És ha most örvendünk, most már örömnépünket megültük. Adjunk hát

a hangja mellett ment a börtönbe, ahonnan nem is szabadult ki soha. Ott halt meg 10 esztendő után s még mikor eltemették is, akkor is azt húzta a cigány, hogy:

„Két szép lánya van a kapitánynak,
a kapitánynak...”

Szomorú historia biz ez nagyon. Nem is nagyon dicsekszik vele a faluban senki, de azért ha egy pohár bor mellett megkérdi az ember tőlük, szívesen elmondják az idegennek.

En mindössze csak kétszer voltam ebben a faluban; mind a kétszer elmondta Szőke András a Szőke Fercsi édes apja.

Nem tévesztette el sehol. És valahányszor elmondta, mindig utána tette:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

* * *

Szőke Anti híres legény volt a faluban.

Nemcsak azért, mert nem volt a faluban két legény se, aki különb lett volna nála. De mert bizony ha valamikor kedve kerekedett, nem mulatott addig a faluban más, csak ő, s mikor ő azt mondta, hogy: húzd rá cigány, most nekem muzsikálsz, — akkor bizony jaj volt a cigánynak, ha máshova mert tekinteni, mint az ő lába alá, mert bizony ilyenkor nem értette a tréfát. Sokszor megesett, hogy a cigány kezéből kivette a hegedűt és a hátán verte szét. Jómulató volt, de nem volt jó ember. Mert amit megszokott legény korában, azt nem hagyta el, mikor már megnősült se. Akkor is ivott, dorbézolt, néha egész héten át. Nem törődött a feleségével, sem a gyermekével. Sokszor egész héten nem is látta családját.

A szép, fiatal asszony mindig egyedül volt. Egyedül...

az Égnek — hogy Magyarország nem egy pártát már többet, hanem a magyar nemzetét lett.

Örvendezzünk és hálálkodjunk. Emeljük fel szívünket az égboltozaton lényelő örök szeretet tűzéhez, amely őseink lépteit ide vezette: hazát alkotni nekünk... Magyarország immár szabad ország lehet idővel: mert törvényei és intézményei nincsenek többé alávetve semmiféle hatalomnak.

Dr. Hollósy István.

Március 15. megünneplése.

Városunk közönsége imponzánsan s e nagynaphoz méltóan ünnepelte meg a magyar szabadság hajnalhasadását — március 15-ikét.

Nemcsak a nép, de a város is ünnepi díszet öltött. A középületeken, a vármegyházán, a városházán, a bírósági épületen, iskolákon, mindkét templom tornyán ott lengt a magyar nemzeti trikolor és a magán házakon is. Az üzletek ajtajain, kirakataiban ott volt a nemzet három színe. Maga a nép pedig szent áhitattal keblében vonult az isten házába, hálát adni, hogy a szabadság, testvériség, egyenlőség eszméi valóra váltak — az ige testté lőn. A közönség zöme az I-ső és II-ik 48-as népkörök előtt tömörült és innen vonulnak zeneszó mellett a

Református templomba.

Itt felzendült a nemzet szent szolozsmája: „Isten áldd meg a magyart!...” Az éneklet után nt. Gerőcz Lajos lépett a szószékre, ahonnan elmondta azt az imát, amely minden igaz magyar szívében visszhangra talált.

Szándékunkban volt ezt a fohászt szórolszóra közölni, de ebben meg lettünk akadályozva lapunk szűk terjedelme miatt.

Istenítisztelet után az egész tömeg a rom. cath. templomba vonult, hogy részt vegyen a

Legalább mindig azon panaszkodott, hogy megöli magát unalmában. És mégis, egyszer; mikor Szőke Tóni — a Fercsi nagyapja — ájféltájon haza ment; nem volt az asszony egyedül, hanem még más valaki is volt otthon. Gombos Józsi volt az asszonynál.

Másnap pedig a faluban két koporsóval több volt a temetőben. Gombos Józsi és a Szőke Tóni feleségét eltemették.

Ezért volt Szőke Tóni örökös rabságra elítélve.

Mikor a börtönbe kísérték a zsanádókat; a falu végéig kísérte a cigány messziről és azt hegedülte:

„Két szép lánya volt a kapitánynak,
a kapitánynak...”

És mikor a börtönben meghalt, hazavitték eltemetni a falujába s mikor a kocsai odaért a koporsóval a Grébeesiék háza elébe, akkor is azt muzsikálta egész a temetőig:

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő nagyon csalfa...”

Ezt a nótát nem feledik el soha a legények, lányok. A Grébeesi lányok mindig eszébe jutnak az embereknek, mikor ezt hallják.

Szőke Fercsi is tudja, mert ő meg a „másik”-nak az esetét nem felejt.

Grébeesi kapitánynak két lánya volt. Az egyik az ő nagyanyja volt, a másik meg lánykorában halt meg. Akkor temették el azt is, mikor az esküvőjének kellett volna lenni. A vőlegénye ölte meg, mert csalfa volt.

„Az egyik szőke, a másik barna,
Mind a kettő jaj de csalfa!...”

Kalamáris.

szenztisén, melyen Dr. Ulár István apatplébános celebrált.

Mise után a több ezer főnyire megszapordott közönség kivonult a városi emlékközpontjára, ahol Dr. Lakos Imre polgármester tartotta meg emlékbeszédét. Leirhatlan hatást tett ez és Körtvélyes Sándor városi képviselő indítványára kimondatott, hogy szóról-szóra jegyzőkönyvbe vétetik.

Innen zeneszó mellett vonult az óriási néptömeg a piacra, hol Dr. Ádám Endre tartott hazafias beszédet.

Délre járt az idő, midőn a beszédnek vége lett. Utoljára még Kátai Pál János figyelmeztette a közönséget, hogy délután 4 órakor Sima Ferenc országgyűlési képviselő családjával együtt Szentestre érkezik és felhívta, hogy ünnepélyes fogadtatás végett vonuljanak ki a vasúti állomáshoz.

Társas-vaschorák.

Este az I-50 48-as népkör a Tabák David tyúkpiac-téri vendéglője helyiségében társas-vaschorát rendezett, a melyen több mint 300 férfi és nő volt jelen. — Meg kell vallani, hogy Tabák vendéglős kitelt magáért, mert nemcsak kitűnő paprikást talált fel, de hora is olyan volt, amely ellen senki nem panaszkodhatott.

Vacsora végeztével az első pohárköszöntőt Kátai Pál János mondta Sima Ferencre. Majd pedig Sima Ferenc mondott egy alkalmi beszédet, hosszasan változta e nagy nap jelentőségét. Majd áttért a mostani időkre és kimutatta, hogy mennyi sokban különbözik a Széll Kálmán kormánya a Tisza-féle alkotmányellenes kormánytól. Sima után Varga József, majd ismét Ádám Endre beszélt. — Ezután pedig közkívánatra Dr. Hollós István szólalt fel, aki Sima Ferenc meghívására jött el Budapestről. Hollósyt megjelenésekor élénk éljenzéssel üdvözölték. Beszéde, mely mély gondolatokkal volt telve, kiválóan tetszett és csak fokozta a lelkesültséget, amely beszéde végeztével meg-megújuló éljenzésben jutott kifejezésre.

Ennek végeztével tánczraperdült a fatalság és a legteljesebb hangulatban ez virradatig tartott. — Sima is csaknem végét várta a táncznak. Midőn környezetével eltávozott, a jelen voltak több ízben megéljenztek.

A II-ik 48-as népkör is bankettel ülte meg márciusi üdsát. Dr. Ádám Endre korolnok tartott egy köztetszést keltő felolvasást. Vacsora után itt is táncz volt és reggelig tartott a legvidámabb hangulatban.

Lapunk tudósítója alkalmat vett magának, hogy a komolyan számba vehető társas egyetlek bankettjét is megtekintse. Az 5 előadás folytán irhatjuk hogy mindenütt hol megfordult a legvidámabb hangulatban találta az ünneplő közönséget.

Az iparos ifjak társasvaschoráján, mely a színházi teremben tartatott meg, körülbelül 180 egyén volt jelen. Itt Rácz Zsigmond elnök és Varga Ferenc körjegyző tartottak hazafias beszédeket. Ennek végeztével tánczra perdült a fatalság és ez tartott egészen addig, míg csak meg nem viradt.

Az ujonnan alakult kereskedő egylet társas vaschoráján mintegy 40 férfi és nő volt jelen. Beszédet mondott Dr. Polacsek Albert, Stark Nándor. Stark Ferenc pedig felolvasást tartott a mely mindenkinnek megnyerte tetszését. Strasser Sándor pedig felolvasta a legutóbbi számunkban Juhász Sándor tollából közölt remek alkalmi költeményt.

Az önálló iparosok bankettjén, a mely az ipartestület helyiségében volt körülbelül 160 személy volt jelen, vegyesen férfiak és nők. Beszédet mondott Simon Édouard elnök továbbá Bajkai Bálint és Tegla Imre. A diktókat is táncz követte és ez sem végződött előbb, a míg a napnak első sugara az égen meg nem jelent.

Igy ünnepelet Szentes város hazafias közönsége és megfogadta szentül, hogy ezt a napot, a melyen az ország alkotmánya és függetlensége megszületett, soha elfeledni nem fogja és a késő unokáknak is meghagyja, hogy erről mindig megemlékezék és ünnepelet üljön ezen a napon.

Városi közterhek és közjövédelmek.

I.

Ezelőtt két évvel egy igénytelen munka jelent meg a magyar könyvpiacra.

Az egyes adók korszerű refromjával foglalkozott, abban az irányban amint azt a francia, német és főleg angol képviselőházban évek óta sürgetik.

Az igénytelen mű szerzője magyar ember lévén — itthon alig részesült több figyelemben, mint a közhasznú dolgokkal történni szokott. Elolvasták, és azt felelték rá — először csinálja meg a külföld és aztán majd „azt” utánozzuk, — de mi nem megyünk elől a kezdeményezéssel, a jó példával. Majd ha mások külföldön megcsinálják akkor fogunk hozzá.

Es szerencsés véletlenből történt-e, vagy nem, mert a könyv megjelenésekor hosszabb ideig tárgyaltam több külföldi zsurnalistával e tárgyban: a francia képviselőház miniszterelnöke az adó-reformra vonatkozó három javaslat egyikét a fődadó eltörlésének módozatát, mint megvalósítandó programot tűzte kormányzati céljául. Az egész francia nemzet lelkesedéssel üdvözölte hatalmas tervét — míg a Dreyfus-ügy közbejött megakadályozta műveit és a derék Melinet miniszterelnök igénytelen volt a kormányról távozni.

Rákövetkező néhány hónap múlva azonban a magyar képviselőházban is felvetették azt az eszmét. Horánszky Nándor képviselő tavaly egy nagy szabású beszéddel ajánlotta a magyar kormányk is, miszerint a magyar föld ingatlan jelzőleg terheinek konverzióját — természetes dolog hogy felelőteikéig — az állam eszközölje olesó pénzzel s így a magyar földről minden adót lehetne és a gazdákat olesó köcsönnel láthatná el, — holott most a kamatokat idegen magánbankok viszik ki külföldre és még az állam is sújtja a birtokost az adóval.

De mily egészen más fogadtatásban részesült itthon ez az eszme a magyar képviselőházban, a földmiveló állam képviselői részéről — mint a gazdag iparos állam parlamentjében, Franciaországban. Ott az egész nemzet tapsolt hozzá. Itt felkelt Tisza István gróf, és még a gúnyos kirohanásban nekironított annak a magyar képviselőnek aki elég vakmerő volt megháborgatni a gazdag bankok és külföldi bankok üzleti érdekét, s őket elűzni évi 30—40 millió forint nyereségtől a nyomorult magyar gazdákat, akik köszönjék meg hogy élnek a jó bécsi bankok kegyelméből.

Ez az kérdés el volt döntve — egyelőre a magyar képviselőházban. Egyelőre — mondom — mert úgy látom a jelekből: hogy Horánszky és Széll Kálmán e rendkívül üdvös tervet lassan lassan meg akarják valósítani. Meg is fogják tenni, ha látják, miszerint a magyar gazdák sürgetik, óhajtkák.

Erdemes volna erről gondolkozni, tisztelt polgártársaim. És talán nem ártana, ha ezt a kérdést a gazdák megfontolják, megvitatnák. Mert rendkívül nagyjelentőségű dologról van benne szó.

Arról, hogy a magyar föld — a külföldi bankok karmai közül megmentessék a magyar állam számára: aki azt ellássa olesó pénzzel a föld népe javára s felzabardítsa minden adóterhetől a magyar földet, amely, mint jó édes anya tartja, táplálja ezt a nemzetet.

Azt hiszem én, hogy az igazság előbb-utóbb érvényesül. Tehát az igaz elveket megvalósítja az idő.

Bizonyítja ezt ama művemben elősorolt több javaslat is — amelynek igazságáról lelkem mélyéből meg vagyok győződve.

Mert ha legnagyobb furfanggal sem lehet elvitatni, miszerint barbar eljárás, égbekiáltó igazságtalanság az, hogy nálunk az állam minden terhet első sorban erre az elhagyott édes anyára, a magyar földre róva: épp úgy az is tagadhatlan igazság, hogy a szegény magyar községek polgárságát, a haza legmunkásabb fiait, az édes anyaföld legjönságosabb gyermekeit még nagyobb súlylly nyomják a nevetéses módon kiesztelt és tart-hatatlan községi terhek a községi pótdadók.

Ezek gyökeres orvoslása és megszüntetése ellen évek óta agítalok, részint tényleg beterveztetett javaslataimmal, részint az említett művemben rendszerbe foglalt a programmal — s bár az egész hatalmi érdekesopoztazot, főleg azok, akiknek ez által fejedelmi jövédelmektől meg kellett volna válniok, minden módot felhasználtak, hogy javaslataim és eszméim meg ne valósuljanak — napról-napra terjednek. Épp úgy, mint a magyar parléti rendszer fog terjedni a nagy állami uradalmakon, ezer és ezer család javára az eddigi monopoliomok helyett, valamint örömmel látom, hogy az állami szállítások eddigi rendszerével is szakítani kéri a kormányt és hatóságokat, oly értelemben, mint azt már idézett művemben és hírlapi úton évek óta szorgalmazom — hogy éppen a munkások is hasznok lássák a szállításhoz, ne pedig az egyedüli vállalkozó, aki lenyomja a munka díját.

De leginkább az az örvendetes tény győzött meg a közterhek igazságos megszüntésének, re-formjának szükségességéről: miszerint a községi pótdadók normális lefokozásáról és a városok vagyonának emeléséről előadott nézetem mind süröbben lesznek felvetve, megvitatta és napról-napra terjedvén — végre megvalósult az a nagy igazság: miszerint a városok önkormányzata fenntartható pótdadók nélkül is, a polgárok megterhelése nélkül is. Hisz Velence, Róma önkormányzatával fenyesen be lett igazolva, miszerint a tisztakező önkormányzat, az önérdéket kipusztító önkormányzat nem remélt nagyságra emelheti a közvagyont, s nem közteher, de emeltyje lehet a könnyű megelhetésnek, boldogulásnak.

Hogy eme felfogással nem állók egyedül mutatják azok a törekvések, ameyeket Arad város közigazgatásának javítása, a közvagyon emelése érdekében indított egy kicsiny, de lelkes csoport. — Eddig még sikertelenül, mert az aradi panamisták érdekükre erősebb volt, mint azok hatalma, akik a város javát tartották szemük előtt.

Helyi és vegyes hírek.

— **A gazdák mozgalma.** A mut évbén a Csongrádmezei Gazdasági Egyesület kebelében mozgalom indult meg, hogy az aratási munkálatok megkezdése előtt a gazdák állapítsák meg a munkásoknak adandó rész-összeg minimumát. Ha nem is mindenben vált be ez az intézkedés; arra minden esetre alkalmas volt, hogy nem fordultak elő annyi sürölódások, mint ezt a mult évben készülő aratási sztrájkra való tekintettel: szinte várni lehetett. Ez az eredmény felbuzdította a gazdákat s most az egyesület újra felvetette azt az eszmét, hogy ez évben is tájékoztatni fogja a munkásokat, hogy mennyiben lesz megállapítva a rész-minimum arra az esetre, ha rossz termés vagy más elemi csapás nem biztosítaná nekik a munkájuk után öket megillető tisztességes munkabért. — A gyűlés ideje még nincsem megállapítva.

— **Főispáni vizsgálat.** Jólátunk beteljesedett, mert a tegnapi napon a városnál Dr. Vadnay Andor főispán közigazgatási vizsgálatot tartott. Eddig csak is a polgármesteri, a főszámvevői hivatal és a különböző pénztárakat vizsgálta meg és a tapasztalt renddel — mint tudjuk — teljesen meg van elégedve. — Hozzá fogott a rendőrkapitányság vizsgálatához is, azonban ezzel még eddig nem végezhetett. A vizsgálatnál segédkezett Dr. Cicatricis Lajos főjegyző, Dr. Lakos Imre polgármester, Albertényi Antal megyei fő-, Hódi Pál alszámvevő, Tasnády Imre aljegyző, Győri Ferenc városi főszámvevő.

— **Nyilvános kórház.** Tudvalevőleg a város elhatározta — s ezen határozatát a vármegye is megerősítette, — hogy a városi kórházat nyilvános jellegűvé alakítja át. A várost ezen elhatározásánál az a cél vezette, hogy ha a kórház nyilvános jellegűt megkapja, nem fog elveszni annyi behajthatatlan ápolási költség mint eddig, mert akkor ezeket az állam fogja fedezni. Így aztán a kórház fenntartása kevesebb áldozatot igényel. Mint most értesülünk, a helyigymiszter ugy a szentesi mint a csongrádi kórházakat felruházta a nyilvános jelleggel.

— **Az apnáltok megvizsgálása.** f. hó 22-én lesz a külső vásárterén levő czedulázháznál, mely körülményre figyelmeztetjük a jószág tartó gazdáközönséget.

— **A helybeli Kossuth-kör** sem akart elmaradni a március 15-iki ünnepelemben. Megölték azt hozzájuk méltóan, és ugy a mint azt Bánfalvi Lajos elnök szabta. — Ettől egy mákulányira sem tértek el. — Bánfalvi Lajos tartott felolvasást a 48-as honvédekről, a mikor különösebben idős Temesváry Antal honvéd úr harczias tetteiről is megemlékezett. — Beszéde végén annak a lelke mélyéből eredő meggyőződésének adott kifejezést, hogy az öreg Temesváry soha sem volt 48-as honvéd. A felolvasás mindenkin tetszett és azt maga Temesváry is helyeslő fejoblítottással hallgatta végig. Ez után táviratilag üdvözölték a Tiszákat és Gajarit és egyben azt is tudták velök, hogy még mindig vannak készenlétben elődó házrésztvények.

— **Gaz támadás.** Szerdán este 8 órakor bárom nő haladt egymás mellett az idős Vecseri János kigyó-útczái háza mellett. Egyszerre csak egy férfi a hátuk mögé lopódzott és a középső

nő fejére egy hatalmas doronggal óriási ütést adott. Erre a nő, akinek feje is beszakadt, egy jankajjalás ledobbant, míg az aljas merénylő futásban keresett menedéket. — Az esetnek lapunk főmunkatársa volt az egyetlen tanúja, de a férfit fel nem ismerhette, sem utól nem érthette. — A leütött nő csakhamar magához jött, de fejt egészen előlötötte a vér és így orvoshoz kellett vezetni. Hogy ki volt a megtamodott nő és az aljas merénylő, ma még nem tudjuk, miután az esetről a rendőrséghez ezeidig jelentés nem tétetett.

— **A Kossuth-kör.** Sokaknak feltűnt, hogy a Kossuth-kör a március 15-iki ünnepélyektől távol tartotta magát. Nekünk ez nem tűnt fel. Sőt az lett volna a meglepő, ha jelen lettek volna. Ők ugyanis április 11-ét ünneplik meg, mert az ő keblükben nem a magyar hazá iránti nemes érzés lakozik. Nekik előbb való az osztrák és a muszka. Ezek előtt tudnak ők csúszni-mászni és ha kell megnyalják a — talpukat is.

— **Héja Lajos,** a kit a csendőrség feljelentése folytán bankóhamisítással vádol a budapesti kir. ügyészség tegnapelőtt szabad lábra helyeztetett és így hazajött. — Nem volt ő bankóhamisító, csakis egy pár lelketlen család-áldozata lett. Ma már az ez ügyben elfogottak közül a két kolompós Kálmán Gergely és Borsi János vannak elfogva. Az előbbi volt az, a ki ebbe a csunya bűnperbe nemesak belekevert anyyi sok tekintélyes embert, de a mellet még azokat nagyobb pénzösszeg erejébe is csapta.

— **Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVII-ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest- és Bécsből gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első hetéjén s az azt megelőző vasárnap délután vagyis április hó 30-án délután és május hó 1-én fog megtartani. Ezen lóvásár Magyarország a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szoktak az érsekújvári lóvásárt fölkeresni. A múlt évben is 500 drb. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

Az egyetemi ifjúság.

Budapesten minden testület, valamennyi kör és egyesület meg ünnepelte 1848. március 15. 51-ik évfordulóját.

Kora reggeltől kezdve a főváros ünnepi színt öltött, a házak — különösen a belvárosban — fellobogóva állottak. A lenge tavaszi szellő kedélyesen játszadozott a háromszínű trikolorral, amelyek mindegyikét az ország színezett czímere ékesítette az egész Duna-part, különösen a Petőfi-szobor közelében valóban gyönyörű látványt nyújtott, még a Dunán járkáló hajók árbocznán is ünneplő díszben lengett a zászló. — A természettel együtt ünnepelt mindenki. Az a nagy néptömeg, amely reggeltől kezdve a belváros utcáin hompolygott végig — olyan felséges látványt nyújtott. Disznymagyar ruhába öltözött egyetemi hallgatók, amint kardjokat csörgetve a Kálvin-téren keresztül a Petőfi-szoborhoz mentek, igazán nagyszerű jelentőség volt. Minden arcon a meglepedés látszott. Mintha ötven év előtti idő jelenne meg előttünk újra, hogy egy perczre mi is átérezzük. E perczben felhangzik a Kossuth-nóta. Mintha ez a tömeg egy szervezett dalaárdá volna: ezer meg ezer torok éneklé a szabadság dalát.

Petőfi szobránál az ifjúság szónokai beszéltek, némelyek hazafias költeményeket szavaltak. Azután mentek vissza, amerre jöttek s a szobor tájékaról lassanként eltűnt a nép. Mindeink visszaillesztották meg egyszer hallhatatlan költemény-érez-szobrára s mintegy vigasztaló a multért, — felemelték kezüket s az égbe mutatva kiálták:

A magyarok isteneré esküszünk esküszünk...

Hogy rabok többet nem leszünk!

Bizony, sok embernek a szemében láttam a könnyet csillogni, csak azt nem tudtam, hogy melyik az öröm és melyik a lelkesedés szülőtte csak azt tudom, hogy egyik se a bánat könnye volt.

Igy ünnepelt március 15-én a nemzet ifjúsága!

A költő szavai beteljesültek, mikor azt mondta:

„Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?”

Lesz gyümölcs, — mert:

„Virág vagy te hazám ifjúsága!”

Legyünk igazságosak.

— Válasz „Egy gazdálkodó”-nak.

A „Szentesi Lap” múlt szavai szerelmében „Egy gazdálkodó” aláírásával a szerkesztőséghez intézett levelét jutott nyilvánosságra, a mely „közérdekű” felszólalás egyfelől panaszt emel a kerékpárosok visszaélései ellen, egyidejűleg pedig szabályrendelet alkotását, majd megkülönböztető javasolást a vasparipák megfékezésére.

Mint hogy a panasz és indítvány a nyilvánosság, t. szerkesztő úr szives engedelméből legyen szabad azokra szerény észrevételeimet szintén e helyütt megtenni.

„Gazdálkodó” tisztelt polgártársam, a ki bizonyára teherhordó szekereivel, féderes kocsin, hintájával, vagy loháton használja ki és rongálja a mű-utakat, rossz néven veszi a kerékpárosoktól, hogy azok is ugyanazon úton járnak, a melyen ő, holott a jogegyenlőség körében — szerinte — talán helyesebb és igazságosabb dolog lenne, ha az adózott polgárok közös állami közlekedési útra épült utak kizárólag a lovak, ökrök és — szamarak számára tartatnának fenn!

En azt hiszem, hogy ez a követelés a mily tilthajtott, épp oly jogtalan és igazságtalan!

Legyünk tisztában legelőször is azzal, hogy a kerékpár, mint könnyű jármű, a közútról szóló 1890. évi I. törvénycikk határozmányai alá esik. A kerékpáros nem is haladhat másutt géppel, mint a kocsiokozókészlete is szánt úton. Onként követkizet tehát, hogy ezen útkörül a kerékpárosok le sem tilthatók; mert ha csak szemgyörököttes, luxus-czikkek építi az állam, megye és város az utakat, akkor bizony tisztelt gazdálkodó polgártársam ökrei és szamarai se sétálhatnak azokon.

Egészen más dolog azonban — és ebben készséggel adok igazat a czikkező úrnak, — hogy „a kerékpárosok túlkapásait, melyek olykor a legnagyobb szerencsétlenségnek lehetnek okozói” — okos rendszabályokkal előrelátólag megfékezni, akadályozni, sőt tovább meggy: büntetni is kell!

Gazdálkodó t. polgártársam e czéltől a szabályrendelet sablonos formájához folyamodik.

Teljes határozottsággal mondhatom, hogy a kerékpározással elkövetésül visszaélések megállítását és szigorú büntetését nálammal jobban nem kívánhatja senki. Azonban — bocsánatot kérek, — csak mosolygom kell azon, hogy a t. felszólaló úr eléggé tartja az üdvösségre azt, hogy ez irányban egy városi szabályrendelet alkotassék. A szabályrendelet mi nálunk csupán írott malaszt. Százával vannak a városnak és vármegyének közhasznú szabályrendeletei, melyek csak immel-ammal, vagy egyáltalán nem érnek végrehajtást. Azt hiszi talán t. polgártársam, hogy ez a z egy különös kivétel lesz? Hogy ha a többi rendelkezést, melyek a közpolgárság érdekeit védelmezik, sutha dobják is, ezt kivételesen végrehajtja a hatóság, mivelhogy itt az ökrök és szamarak jóléte forog szóban?!

En nem hiszem, hogy végrehajtaná; helyesebben szólna, nem hiszem, hogy a czélnak megfelelő okossággal hajtaná végre.

Es épp ez a szempont az, melynél fogva a t. felszólaló úr gondolkodás módját magáévá tenni nem tudom.

Azt mondja t. gazdálkodó polgártársam: „Ma napság már annyira elszaporodtak nálunk a biciklisták, hogy még egyelet is alakítottak azért, hogy jogaikat megvédelmezhessék. Nem tudom, kik ellenében akarnak védekezni, de nekünk gazdálkodóknak mindenesetre kell valamit tennünk, hogy ezeknek a kerekén járó uraknak a túlkapásait némileg gyöngítsük.”

Szóval t. polgártársam egyáltalán nincs tájékozva a felől, hogy voltaképpen mért is alakult hát meg a „Szentesi Kerékpár-Egyelet” és hogy miféle jogokat kíván az megvédelmezni?

Hát megmondom.

Megalakítottuk az egyeletet a kerékpározással nem foglalkozó nagyközönség érdekében. Megalakítottuk azért, hogy mi, a kik a törvény és rendeletek tiszteletben tartásával, polgártársainknak minden legkisebb jogszerelme nélkül kívánunk a kerékpáron magunknak üdülést és egészséges, nemes szórakozást keresni, megvédelmezzük a nagyközönséget a duhaj-módra, eszeszetű rohanó gerkőczök botrányos és szinte életveszélyes túlkapásaitól, és megvédelmezzük polgártársaink előtt saját tisztességünket azokkal az ódi elfogultakkal szemben, a kik azt valják és hirdetik, hogy a közutakat csak ökröknek és szamaraknak készülnék!

Tény az, és igaz valóság, hogy Szentesen több oly kerékpáros van még ma is, a kik a kerékpározásra vonatkozó országos szabályrendelet intézkedéseit, melyek pedig — jó lélekkel mondom, — minden baleset előfordulását kizárják, —

legkevésbé tartják be. És tény, (dacára annak, hogy a kerékpárnál ügyesebb, könnyebben kezelhető, izlésebb és praktikusabb úti szerszám alig képzelhető.) Szentesen még nagyon sok ökröknek, lovak, szamaraknak szemében városi polgárok a bicikli, annak használása tehát, már csak ezért is, bizonyos fokú köteles gondolt igényel.

Ha azonban t. czikkező úr azt hiszi, hogy ezek a bajok, felszégek egy városi szabályrendelet határozmányainak keretében orvosolashoz jutnak, bizony-bizony nagy tévedésben van.

Hogy miért van tévedésben, megmondom azt is azonnal.

Téved azért, mert hát a kerékpározásnak szigorú szabályait már 1897-ben miniszteri rendelettel írta elő a m. kir. belügyminiszter; ez a a rendelet azonban Szentesen eddigelé — tudtommal — egyáltalán végre nem hajtatott. Távol legyen tőlem, hogy ezért a főkapitány urat vádoljam meg. Ha nincsenek neki alkalmas közlegei, bizony ő a saját személyében 60—70 kerékpárost ellenőrizni képtelen.

A helyzetnek ez a kényszerűsége keltette életre egyeletünket.

Beláttuk azt, hogy az untalan ismétlődő rakoczzatlanságokkal szemben a végrehajtó hatalmat önmagunkban kell keresnünk. Szervekedtünk tehát, s megannyian, kik az egyeletnek tagjai vagyunk, erkölcsi kötelezettséget vállaltunk arra nézve, hogy menetszabályaink pontos betartása mellett nemcsak egyeletünknek szerünk tisztességet, közbecsületet, de számos új barátot is hódítunk e jeles sport híveinek taborába főként azzal, hogy a rakoczzatlankodók szemben a törvény és rendeletek szigorú jelölső sorban mi magunk fogjuk éreztetni.

Egyeletünk minden egyes tagjának birtokában van alapszabályunk, a kerékpározásra vonatkozó miniszteri rendelet és menetszabályunk, melyek határozmányaihoz a tagok alkalmazkodni kötelesek. Gondoskodtunk arról is, hogy egyeletünk összes tagjai Szentés város színeit viselő díszes jelvényekkel láttassanak el azon czéltől, hogy a jelvények tulajdonosai, — kiknek szabályszerint való tisztességes viselkedésért az „S. K. E. erkölcsi felelősséggel tartozik, — a törvény és rendszabályok pontos betartására minden egyes kerékpárossal szemben ellenőrzést gyakoroljanak s a visszlét egyeletünk előjárásúgát a hatósághoz azonnal följelentsek.

Aligha vagyok tán szerénytelen, az azt hiszem, hogy midőn egyeleti intézkedéseink ezen rövid kivonattal t. gazdálkodó polgártársamnak s egyzersmind Szentés város közönségének e lap hasábján tudomására hozom, közérdekű dolgot cselekszem.

S éppen, mert e hitben vagyok, lehetetlen szó nélkül hagynom azt a fölöttébb sajnálatos tapasztalatot, hogy hennünket, kerékpárosokat, legtöbbször minden igaz ok nélkül, mennyire elítél az avatatlank csoportjából összeverődött állítólagos közvélemény.

A szabályokat betartó tisztességes kerékpáros nem bánt senkit. A kerékpáros bántja nem csak a tisztességgel felszólalt gazdálkodó, de üldözi minden lo, ökrök és szamar.

A gazdálkodóra sérelem az, ha a kerékpáros csenget, mert azt hiszi, hogy mi megkivánjuk, sőt megköveteljük, hogy előlünk meg a terhes kocsi is kiterjen. Pedig dehogyn kívánjuk, dehogyn követeljük, az a csengetés nekünk kutya kötelességünk, hogy jelt adjunk közlekedésünkről! Tagadhatalanul még több bajunk van az okttalan állatokkal. E fajta ellenségeink között sok a szamar és az isten ökre.

Az okos emberek kisebb csoportja meg van arról győződve, hogy a kerékpározás a tizenkilencedik század utolsó éveinek legderekabb sportja.

A mi vasparipánknak nem kell abrak, csak egy kevés levegő a gummicsovékbe. Nem fírad az el soha, csak parányi olajat kapjon. Ha kerekérik, nem kell agyonlóni, mint a lábátörő lovat; nem kell neki pokrócz a gyors futás után, s nem kell neki istálló, kocsis, széna, víz, nyereg, szerszám; nem bokros, nem széleslyes, egyszerűval olyan tökéletes paripa, amilyen csak egy gép lehet.

A lovak, ökrök és szamarakkal szemben talán éppen ezen rendkívüli előnyös tulajdonságok indították t. gazdálkodó polgártársamat azon javaslat tételére, hogy a kerékpárookra külön adót vessünk.

Hát én azt se bánom.

Csak hogy annak idején majd én is ott leszek azok között, a kik megfígyelik, hogy hát voltaképpen mire is fordították ez az adó?

Mert a közönség érdekében szívesen hozunk áldozatot megannyian; de ha ezt csak az ökrök, lovak és szamarak kívánják, — az ellen már protestálunk.

Miért?

Azért, hogy legyen igazság.

Tary István,

a S. K. E. titkára.